

SHIFT

Performing Arts
Utrecht

Ready to meet

**Beleidsplan
2021 - 2024**

Inhoud

1. Profiel	→ pg. 2
1.1 SHIFFT	
1.2 Visie en missie	
1.3 Hoofddoelstelling	
2. Terugblik	→ pg. 4
3. Artistieke uitgangspunten	→ pg. 7
4. Programmalijn 1 - Avondvullende producties	→ pg. 8
4.1 Krave	
4.2 Live 2.0	
4.3 Code	
4.4 Werkwijze	
5. Programmalijn 2 - ShifftSHARE	→ pg. 12
6. Programmalijn 3 - Short stories	→ pg. 15
6.1 Collide	
7. Talentontwikkeling	→ pg. 18
7.1 Makers	
7.2 Dansers	
8. Positionering	→ pg. 19
8.1 Rol in de Nederlandse dans	
8.2 Betekenis voor Utrecht	
8.3 Samenwerkingen in de stad	
9. Publieksbereik	→ pg. 23
9.1 Doelstellingen	
9.2 Doelgroepen	
9.3 Strategie - <i>publiekswerk</i> - <i>relatiebeheer</i> - <i>speelplan</i> - <i>publiciteit</i>	
10. Zakelijk beleid	→ pg. 26
10.1 Organisatie	
10.2 Financiën	
10.3 Risicoanalyse en strategie	
11. Ondernemen in de maatschappij	→ pg. 30
11.1 Fair Practice Code	
11.2 Code Diversiteit en Inclusie	
11.3 Governance Code Cultuur	
11.4 Duurzaam ondernemen	
12. Tot Slot	→ pg. 32

Bijlagen:

Begrotings- en kengetallenformat & toelichting / Meerjarenbegroting & toelichting / Media, beeld & geluid / Staat van de dans / CV's team SHIFFT / Jaarrekening & bestuursverslag 2018 / Concept jaarrekening 2019

1. Profiel

1.1 SHIFFT

SHIFFT - *Performing Arts Utrecht* is een jong dansgezelschap dat sinds december 2016 bestaat. Oprichters zijn artistiek leider Jasper van Luijk, tevens de gezichtsbepalende choreograaf, en zakelijk leider Lisa Donia. SHIFFT is continu in ontwikkeling.

Onze naam is een samenvoeging van 'shift', wat een verschuiving op de dansvloer betekent, en de afkorting FF dat staat voor 'fast forward'; het bewegende nu.

Ons werk gaat over de relatie tussen mens, lichaam en omgeving.

Dat is een basaal, maar enorm inspirerend uitgangspunt. Die relatie is dynamisch door het doorlopend proces van actie en reactie. Als gezelschap zijn we nieuwsgierig naar de wereld om ons heen, de maatschappij en ons publiek. We tonen betrokkenheid naar ons publiek en brengen hen in beweging, fysiek maar ook mentaal.

De ontmoeting tussen kunstenaar en publiek is in al onze programmalijnen verweven. SHIFFT 'shifft' graag mee met de tijdsgeest en blijft zo hyper actueel.

1.2 Visie en missie

Visie

De afgelopen jaren heeft SHIFFT laten zien hoe belangrijk de verbinding tussen onze creatieve uitingen en de maatschappij is. Ook onze artistieke plannen voor 2021-2024 getuigen hiervan.

Dans is relevant en daarom wil SHIFFT in Utrecht de dans sterker ontwikkelen en tonen. Dans is in staat om een breed publiek, ongeacht culturele of economische afkomst, emotioneel raken en intellectueel prikkelen. Want iedereen heeft een lichaam en kan zich daarmee tot een ander lichaam verhouden. Het biedt inzicht over waar je staat en hoe jij je tot je lichaam verhoudt. Dit is precies wat wij nodig hebben in deze 24/7 'always-on' maatschappij, waarbij technologie ons op afstand van ons eigen lichaam zet.

Dans relateert; wij geloven dat dans als een sensor reageert op actuele ontwikkelingen en daar een bijdrage aan levert. Wij willen ons publiek weer laten kijken, voelen en ervaren, in plaats van zenden en projecteren. Hedendaagse dans is een kunstvorm die veel meer op de voorgrond mag treden binnen het aanbod van de kunstensector, juist omdat ze zo veelzijdig is. Dans van nu is een taal die iedereen kan begrijpen.

Missie

De missie van SHIFFT is om een levendiger en veelzijdiger hedendaags dansklimaat te creëren – voor makers en publiek – vanuit onze thuisbasis; Utrecht.

Deze missie vullen we in door het principe **ready to meet** centraal te stellen.

Wij stellen ons hierbij transparant op, om de ontmoeting aan te gaan met de mensen om ons heen. Zo tonen we niet alleen het werk dat we maken, maar gaan hierover al in een vroeg stadium met het publiek in gesprek.

Op deze manier kunnen we direct ervaren wat ons werk teweegbrengt en vinden we meer aansluiting bij het publiek. We laten hen dans ervaren door hen te emotioneren, wakker te schudden of om haar te bevestigen in een taal die ze begrijpt. Zo kan de danswereld twee kanten op werken en krijgt de danskunst de kans om daadwerkelijk te reflecteren op de wereld om ons heen.

1.3 Hoofddoelstelling

Het is de ambitie van SHIFFT om nieuwe producties te ontwikkelen waarin we een relatie aangaan met ons publiek, met de alom-aanwezige multimediale techniek en met bijzondere locaties in de regio Utrecht. Dit doen we met een team van vakmensen die in lange lijnen denken en werken, en waarmee we onze creatieve processen stroomlijnen.

Door gezamenlijk naar buiten te treden en omgevingsgericht te werken, nemen we het publiek mee in onze groei naar een uniek, zichtbaar en toegankelijk dansgezelschap.

1. **Publiek:** De onderwerpen die ons inspireren komen uit onze directe omgeving; een samenleving in beweging. We zoeken ons publiek actief op, gaan met hen in gesprek en laten hen bewegen. Middels participatieprojecten wordt het publiek onderdeel van het werkproces op de vloer. We geven hen informatie en nemen drempels weg met inleidingen, open studio's, workshops en een danskijkcursus. Ook bewegen we letterlijk naar hen toe met voorstellingen op onverwachte locaties.
2. **Utrecht:** Onze standplaats is Utrecht, hier wonen en werken wij, en hier halen wij onze inspiratie vandaan. Wij vinden dat landelijke relevantie niet kan zonder lokale relevantie: daar waar je leeft, ligt jouw geborgenheid en ontstaan de eerste inspiraties en uitwisselingen. Daarnaast zien wij ook dat Utrecht fungeert als brug, naar publiek en makers uit de randstad en ook uit Oost- en Zuid-Nederland. SHIFFT verbindt op lokaal niveau, maar slaat met haar netwerk een brug tussen dansinstellingen uit Oost- en West-Nederland.
3. **Gezelschap:** Naast het produceren van voorstellingen en het opbouwen van een breder publiek, halen we de jongste generatie choreografen en dansers naar Utrecht. Zo groeien we niet alleen met onze eigen generatie mee, maar blijven we ook gevoed door de generaties onder ons, die het publiek van de toekomst meenemen.

Het is onze droom om met een bescheiden, flexibel inzetbare, maar continue organisatie te werken. Waarin duurzame werkrelaties ruimte creëren voor verdieping en ontwikkeling. Hierin is naast de directie ook ruimte voor een vaste dramaturg en medewerker marketing en communicatie. Samen zijn we de verbindende schakel tussen de producties, en de verschillende programmalijnen die we uitzetten. SHIFFT creëert hierbij een open, betrokken en flexibel werkklimaat zodat we vanuit een diverse en inclusieve werkomgeving gezamenlijk onze creatieve processen vorm kunnen geven.

Het is onze ambitie om over tien jaar het (inter)nationaal graag geziene stadsdansgezelschap van Utrecht te zijn, met naast choreograaf Jasper van Luijk ook andere geestverwante gastchoreografen en nog meer functies op het gebied van talentontwikkeling en publiekswerk.

2 Terugblik

Niet eerder deed SHIFFT een aanvraag voor een meerjarige activiteitensubsidie. Het beleidsplan 2021-2024 is een logisch vervolg op de activiteiten die SHIFFT sinds haar oprichting heeft ondernomen. Vanaf de start werken we op meerdere fronten; we maken zowel eigen producties, zijn aanjager voor het jongste danstalent en maken ons hard voor de ontwikkeling van de dans.

De aanloop

Met de steun van diverse platforms heeft Jasper van Luijk in korte tijd zijn stempel op de danswereld kunnen zetten. Hij zat nog op de dansacademie en was pas 24 jaar toen productiehuis Korzo hem selecteerde om nieuw werk te maken voor het festival Voorjaarsontwaken. Dat werd *Too many new beginnings* (2011). Na dit succes maakte hij bij Korzo het duet *About there & here*, voor het Holland Dance Festival 2012. In hetzelfde seizoen produceerde hij voor Brand New #3 (Conny Janssen & Dansateliers) en Festival a/d Werf, en won hij de ITs Choreography Award. In opdracht van Korzo creëerde hij meermaals voor de festivals Here we live and now, CaDance en het tournee-programma Dansclick 16. *Quite discontinuous* (2013) werd gemaakt bij De Nieuwe Oost en Dansateliers. Dit groepsstuk werd geselecteerd voor het tournee-programma Dance Roads in onder andere Canada, Turijn en Bordeaux en werd in seizoen 2018-2019 hernomen. Hierna volgde een periode van experiment met dans voor jeugd en interdisciplinair werk. Bij MAAS Theater en Dans bracht Jasper in 2015 de locatievoorstelling *Kraai* op Oerol. Bij Orkater choreografeerde hij voor de voorstelling *Goldmund* (nominatie BNG theaterprijs 2015).

Het Huis Utrecht en De Nieuwe Oost coproduceerden vervolgens *Yonder* en *The definition of now* (nominatie Zwaan beste dansprestatie 2017), een multimediale dansperformance in samenwerking met projectie ontwerper Robert Groenewald en geluidskunstenaar Marcel Wierckx. *Yonder*, een 'tijdreis' voor een danser binnen een ingenieus lichtplan, toerde ook internationaal en speelde meer dan tachtig keer. In 2016 werd Jasper genomineerd voor de Prijs van de Nederlandse Dansdagen, waar hij drie jaar later de *Staat van de Nederlandse Dans 2019* uitsprak. Na de nominatie produceerde Jasper *The nonsense society* bij Korzo en *Happily ever after* voor een jong publiek bij MAAS Theater en Dans.

2.1 Start SHIFFT

In 2016 richtten Jasper van Luijk en Lisa Donia in hun thuisstad Utrecht, SHIFFT op. Eerst werd bij collega's in de stad geïnformeerd of er ruimte was voor een nieuw dansgezelschap. Na een enthousiaste reactie van theaters en producerende collega-instellingen is SHIFFT gestart.

Hierin zijn we geholpen door het Utrechtse bedrijfsleven, onder andere door adviesbureau Andersson Elffers Felix. Met hen is een sponstraject gestart om de oprichting en zichtbaarheid van SHIFFT in de pioniersfase te ondersteunen. Zij hebben mede geholpen in de samenstelling van het bestuur, en via hun netwerk de opstart gesponsord.

Hierdoor hebben wij de start van SHIFFT professioneel kunnen vormgeven.

In het debuut *Bliss* (2017), experimenteerde Jasper voor het eerst met tekst.

Om het publiek verder kennis te laten maken met zijn werk, werden in seizoen 2018-2019 de eerdere successen *Quite discontinuous* en *Yonder* hernomen. In 2019-2020 volgden twee nieuwe producties: *SHOT*, voor een danser en een fotograaf, en *Sum of us*, een coproductie met Holland Dance Festival voor extreem getrainde dansers en dansers met een fysieke beperking.

Vanaf de oprichting heeft SHIFFT residenties voor jonge makers georganiseerd.

We vinden het belangrijk om onze kennis te delen en voelen ons verantwoordelijk voor de ketenontwikkeling in het veld.

De eerste residenten in 2017, Youri Peters en Marie Khatib-Shahidi, vielen met hun duet *Morning Mourning* in de prijzen bij Café Theater Festival en het internationale choreografie-concours RIDCC. Ook zijn ze ingestroomd als nieuwe makers in het makershuis Tilburg.

NEON (residentie 2018) won met het duet *Körper* het Amsterdam Fringe Festival en is doorgestroomd naar een talentontwikkelingstraject bij productiehuis De Nieuwe Oost in Arnhem. Collective PRIME (residentie 2019) stond met *Second* op het Amsterdam Fringe Festival en heeft nu een tournee met vooralsnog achttien speelbeurten tot in 2020.

En nu?

SHIFFT is nog jong, maar heeft in haar korte bestaan wel veel bereikt. En dat met minimale middelen en een minimale organisatie. Jasper en Lisa zijn trots dat hun SHIFFT waardering heeft gekregen, niet alleen van professionele partijen als recensenten, Theater Kikker en de Stadsschouwburg Utrecht, maar ook van het Utrechtse publiek en daarbuiten. De pioniersfase op projectbasis nadert echter zijn uiterste houdbaarheidsdatum. SHIFFT wil verder voorwaarts. Wil het werk van SHIFFT zich artistiek kunnen ontwikkelen, dan moet er meer organisatie en meer continuïteit in het produceren komen, inclusief reële productiebudgetten. Het is een simpel verhaal: ambitie heeft niet alleen doorzettingsvermogen en lef nodig, ook geld.

De afgelopen jaren moesten concepten regelmatig worden aangepast omdat niet de hele financiering rondkwam, en is er roofofbouw gepleegd om SHIFFT draaiende en zichtbaar te houden. Een positieve kant aan de intensieve zoektocht van SHIFFT is er ook: de organisatie weet inmiddels perfect waar haar kracht ligt – en hoe zij wil doorbouwen.

'Happily Ever After' - MAAS Theater en Dans // foto: Joris-Jan Bos

3 Artistieke uitgangspunten

SHIFFT is fysiek

De zeggingskracht en virtuositeit van de dans staan bij ons op nummer één.

Hiermee onderscheiden we ons van de veelvoorkomende conceptuele dans in het vlakke vloercircuit. Dans kan betoveren en het publiek vrij laten associëren. We denken en werken in relaties; tussen dansers, disciplines en de manier waarop die communiceren.

Jasper: "Dans maken is een heel persoonlijk vak, het vraagt om het zoeken van contact, en je transparant opstellen. Het maken van dansmateriaal inspireert me en geeft me energie.

Hierom ben ik choreograaf geworden.

Mijn kracht als choreograaf ligt in het vormgeven van contact, dansant partnerwerk is een blijvende liefde, en in solo's en ensemblewerk verhouden de dansers zich nadrukkelijk tot hun omgeving. Die omgeving zal in de komende producties sterk multimediaal zijn."

SHIFFT is actueel

"Jasper maakt in zijn werk connecties met andere kunstenaars, maar laat nooit zijn eigenheid varen. Hij zoekt altijd een connectie met de maatschappij of tijdsgeschiedenis van de wereld waarin hij leeft. Daardoor hebben zijn choreografieën zowel een sterk esthetisch en sociaal component. Hij richt de blik via het lichaam naar buiten."

- Jolie Vreeburg - programmeur - Theater Kikker.

De focus voor de komende jaren is de verhouding van het lichaam tot technologische ontwikkelingen. Daarmee gaan we een spannend experiment aan: technologie als partner. De choreografieën maken de huidige technologische ontwikkelingen zichtbaar en stellen die tegelijkertijd ter discussie. Hiermee zetten we het interdisciplinaire onderzoek voort dat de afgelopen jaren is gedaan, naar de werking van licht en projecties in relatie tot dans. Zijn wij de laatste generatie die opgroeit met het lichaam waarin we geboren zijn? Hoe verhouden we ons tot de technologische interventies die ons leven aan de ene kant vergemakkelijken en ons aan de andere kant lijken te vervreemden van elkaar?

"SHIFFT is een gezelschap dat in volle vaart naar voren gaat, en weet inhoud aan esthetische vormen te koppelen. SHIFFT is schoonheid en engagement en schuwt het experiment niet, maar communiceert wel helder naar haar publiek."

- Frank Noorland - Programmeur Theater Bellevue Amsterdam

SHIFFT verbindt

Kunst is de centrale kracht van SHIFFT die alle programma's met elkaar verbindt.

De participatieprojecten zijn XL-versies van Jaspers choreografieën en de open studio's (zie 4.4) zijn een vorm van educatie en werving waarbij de dialoog tussen kunstenaar en publiek centraal staat. Ook de locatieduetten zijn artistieke activiteiten om nieuw publiek te werven. Deze activiteiten zijn óók van grote waarde voor SHIFFT.

Ze inspireren, geven inzicht en vragen ons om helder te communiceren over het werk.

In 2021-2024 staat verdieping centraal. Dit betekent dat SHIFFT jaarlijks één locatieduet, één avondvullende productie en één residentietraject realiseert. Drie van de vier avondvullende producties worden vertaald naar een participatieproject in de stad. Deze vorm van publiekswerk is primair artistiek ingestoken, onlosmakelijk verbonden aan de producties, en wordt daarom vanuit de producties meegefinancierd.

4. Programmalijn 1 - avondvullende producties

De confrontatie tussen mens en medium is de inspiratiebron van het werk de komende jaren. In 2021-2024 zijn live dj-muziek (*Krave*), live video (*Live 2.0*) en digitale, zelf genererende codes (*Code*) de digitale danspartners op het podium.

In drie producties brengt SHIFFT de communicatie van actuele media en hun machtsverhouding tot de mens in kaart. De vierde avondvullende productie is het duetten-programma *Collide*, waarmee de derde programmalijn (zie **6.1 - short stories**) wordt afgesloten.

4.1 Krave

In de voorstelling *Krave* ontleden we de rave: een cultureel fenomeen dat echtheid zoekt en draait om het voelen van het hier-en-nu, om de onderbuik en de euforie.

In deze stomende dansfeesten wordt een collectieve beleving gezocht. 'Krave' is een verbastering van 'to crave', hunkeren. *Krave* duikt in die honger naar elkaar, de hunkering ons te onttrekken aan een individualistische maatschappij. Paradoxaal genoeg is de rave een ontsnapping uit het dagelijkse leven, het 'echte' bestaan, en altijd tijdelijk. En met aan het roer niet jij, maar een heel andere kapitein: de live samplende dj.

Krave gaat over de werking van de rave. Over hoe de dj en zijn muziek de massa fysiek manipuleert en choreografeert, maar ook verwachtingen en emoties stuurt.

Clubdans is vaker een onderwerp geweest in de hedendaagse dans de afgelopen jaren, maar dan ging het vooral over de positie van het individu in de massa (Gisèle Vienne), de extase (Club Guy & Roni) of het dansvocabulaire van de clubdans (Arno Schuitemaker). Jasper – vroeger zelf een fanatiek raver – is gefascineerd door het grotere plaatje. Met *Krave* zoomt hij uit op de beweging van de rave zelf.

Jasper: "In raves ligt het accent zwaar op het onderlichaam, terwijl de beat ook uitnodigt tot fysiek contact. Daarom introduceer ik in mijn rave het groepspartnerwerk. Welbeschouwd is een rave kuddegedoe. Ik ga het publiek andere manieren van bewegen voorstellen. De muziek is mijn bron, de verbinding tussen dansers met verschillende dansachtergronden wordt het vertrekpunt. Krave wordt een rave met een twist."

In *Krave* breekt Jasper met allerlei 'wetten' van de rave. Naast (acid) house, techno, dance en trance maken hiphop en fusionstijlen een grote opmars in de clubcultuur. Jasper trekt deze stijlvermenging door in zijn choreografie, waarin dansers van SHIFFT uitwisselen met dansers van het Utrechtse DOX, waar veelal jonge dansers met een urban achtergrond werken. Met de jongste dansers van DOX maakt Jasper een eigen versie in de DOX ClubSpecial. Daarna gaat een aantal dansers van DOX mee in de volledige creatie vanuit de ClubProductie in coproductie met SHIFFT.

Beoogd speelplan: Première op festival Tweetakt, tournee: vlakke vloercircuit

Doelgroepen: publiek vanuit de thematiek (ravers, dj's en aanverwanten), verbindingen tussen hiphop-scene en hedendaags danspubliek, jongvolwassenen (18–35 jr.) Vast publiek SHIFFT en presenterende theaters.

Vooronderzoek: 15 dansers van DOX

Productie: Dansers SHIFFT: Gihan Koster, Lo Boer, Pauline Briguet, Robin Nimanong + 4 DOX & 4 stagiaires, 1 dj via de Kulture of Hype&Hope

Planning: onderzoek najaar 2021, première maart 2022

Partners: DOX & Tweetakt

4.2 Live 2.0

In 1979 maakte Hans van Manen het inmiddels legendarische ballet *Live*. Voor het eerst stonden een cameraman en een danseres samen op het podium en vonden in reactie op elkaar een theatrale vorm voor live dans en live film. Er was nog een derde persoon, haar geliefde, maar met hem danst ze alleen op film en buiten het podium. Vandaag de dag is live video niet meer weg te denken uit het theater en de samenleving. Iedereen heeft een camera op zak en is daarmee beeldproducent geworden. Sterker nog: iedereen is voortdurend bezig zichzelf, de ander en elkaar te fotograferen en te filmen, en deelt die beelden online met anderen, vreemden zelfs. Het voyeuristische aspect in *Live* – de cameraman bekeek de danseres, veelal in close-up, en het publiek keek mee – is tot enorme proporties opgeblazen. Niks blijft intiem, het leven wordt steeds meer gescrypt. Na het werken met stilstaand beeld in de productie *SHOT*, is het werken met film een logische vervolgstap.

Live 2.0 is geïnspireerd op *Live* en Hans van Manen is betrokken als adviseur.

Het 24 minuten durende origineel wordt uitgewerkt tot een avondvullende voorstelling.

Waar in de cameraman gaandeweg transformeert tot de hoofdpersoon.

De cameraman is een spiegel naar ons eigen gedrag, naar hoe wij constant met mobieltjes rondlopen om ons leven vast te leggen en te delen. De voorstelling wordt letterlijk steeds meer een film, de liefdesrelatie wordt ondergeschikt gemaakt aan de filmbeelden.

Jasper: "Wat heeft dit voor gevolgen voor onze liefdesrelaties? Zijn we close met onze partner of closer met ons imagomanagement? In Live 2.0 zien we de intimiteit van het voyeurisme. Worden onze relaties sterker of zwakker nu alles wat we doen met een filmisch oog wordt bekeken? Hierover gaat Live 2.0."

De filmtechniek is geëvolueerd sinds 1979 en daarvan maakt *Live 2.0* gebruik. Anders dan in *Live* zullen de dansers ook reageren op de beelden die van hen worden gemaakt. *Live 2.0* speelt met real time en slow motion en het werken met beeld-in-beeld manipulatie. De muziek is van de Berlijnse componist Nils Frahm. Hoewel Jasper zich laat inspireren door de taal van Van Manens ballet – meer virtuositeit, voetenwerk en lijnenspel – wordt de choreografie volledig nieuw en hedendaags.

Beoogd speelplan: vlakke vloercircuit

Doelgroepen: foto- en film liefhebbers, ballet liefhebbers bekend met het originele werk. Vast publiek SHIFFT en presenterende theaters.

Productioneel: Dansers: Carolina Mancuso & Ruben Garcia Arabit, cameraman (en danser) Conni Trommlitz

Planning: creatie najaar 2022, première januari 2023

Partners: Hans van Manen (advies)

4.3 Code

Algoritmes en wiskundige formules domineren het dagelijks leven. Ze sturen ons mediagebruik, bepalen de prijzen en beslissen wie er voorrang krijgt. Ook al zijn codes ontworpen door mensen en zijn het de mensen die de regels bepalen, steeds vaker maken codes hun eigen vlucht; zijn ze geprogrammeerd om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen ontwikkeling.

De technologie is op het punt beland dat 'dingen' zichzelf gaan ontwerpen en zelf gaan denken. Een historisch moment, daarmee moet SHIFFT iets doen.

De dialoog tussen techniek en dans wordt in deze tijd van robotisering vaker onderzocht in het theater, maar bijna altijd met voorgeprogrammeerde techniek (zoals de drones bij David Middendorp) en nooit met zelfregulerende techniek. *Code* is een choreografie voor één danser en vier 'moving heads' (wendbare, programmeerbare theaterlampen) aan robotarmen. De machtsverhouding tussen twee initiërende systemen staat centraal.

Samen met de programmeurs van het kunstenaarscollectief WERC uit Groningen, studenten van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht Game Design en de in Duitsland gevestigde robotbouwer Ulik Kahlert, gaat SHIFFT op zoek naar infrarood-oplossingen om die dialoog visueel te maken. De moving heads krijgen te coderen arm-aandrijvingen zodat ze zich vanuit het theatergrid kunnen verplaatsen. Naast hun beweging (richting, tempo) zijn er ook variabelen in te zetten in het licht dat ze produceren (intensiteit, kleur, soort bundel).

Jasper: "Ik wil het publiek het gesprek tussen mens en code laten zien. Hoe dat op gang komt, botst, ontspoord of juist naar symbiose leidt. Welke verantwoording hebben wij als mens over onze eigen schepping?

Moeten we die koesteren als ons kind of vrezen als het monster Frankenstein?"

Beoogd speelplan: vlakke vloercircuit

Doelgroepen: vanuit de thematiek: coders en techies, techbedrijven, vast publiek SHIFFT en presenterende theaters, jongvolwassenen.

Productioneel: 1 danser, 2 coders en veel technisch materiaal en onderzoekstijd

Planning: research najaar 2023, première januari 2024

Partners: WERC (collectief mediakunstenaars), HKU game design, Ulik Kahlert

4.4 Werkwijze

Elke productie begint met een onderzoeksperiode in de studio. Hiervoor werken we met een onderzoekscast van stagiaires en één betrokken professionele danser. Voor de jonge mensen is het een ideale voorbereiding op het werk van SHIFFT, voor ons een betaalbare manier om grondig onderzoek te doen. Omdat lichaamstaal centraal staat in SHIFFT's werk, is er tijd nodig om tot bewegingsmateriaal te komen. In de studio staat co-creatie centraal. De fysieke inbreng van dansers is essentieel in de ontwikkeling van de dialoog, het materiaal en de dramaturgie. We werken zowel vanuit gezet materiaal dat Jasper ontwikkelt, als uit gekaderde improvisatie en danstaal van de dansers zelf. Deze talen vermengen we, om bij uniek bewegingsmateriaal uit te komen.

Jasper: "Dansers zijn mede-kunstenaars en brengen allemaal een andere persoonlijke of technische lichaamstaal de studio in. Zo krijg je een meerstemmig proces en een gelaagd resultaat."

Er is een vaste poule dansers rond SHIFFT ontstaan die ook de komende jaren in beeld blijft: Rubèn Garçia-Arabit, Lo Boer, Gihan Koster, Pauline Briguet, Robin Nimanong en Carolina Mancuso. Deze dansers komen uit alle windstreken naar Utrecht; van Thailand en Sri-Lanka, tot Argentinië, Zwitserland en Nederland. Uit de hedendaagse dans, maar ook met een achtergrond in hiphop (Koster, Arabit). Het zijn gearticuleerde bewegers die dicht op de huid van het publiek durven te spelen en ook met het publiek in dialoog willen. Naast de vaste dansers die in meerdere producties meespelen, scouten we nieuwe dansers op opleidingen en via open audities.

Sinds twee jaar werkt SHIFFT samen met dramaturg Isabel Meloen. We willen Isabel op vaste basis verbinden om de artistieke lijn verder en blijvend te ontwikkelen, en onze missie en artistieke ambities te waarborgen in de verschillende projecten.

Isabel functioneert zowel als productiedramaturg voor alle voorstellingen van SHIFFT, en als artistiek adviseur voor de uitwerking van de programmalijnen die in inhoud en vorm samenkomen.

ShifftOPEN

Ook ons publiek is een belangrijke factor in het maakproces - **ready to meet**.

In de open studio's functioneerde ons publiek de afgelopen jaren als partner. In de studio kregen gasten – van leek tot student, programmeur en journalist – een inkijkje in het werkproces en werden ze uitgenodigd om feedback te geven.

Zo creëert SHIFFT een transparant werkproces en kennisdeling.

ShifftOPEN is behalve een artistieke werkwijze, ook een vorm van publiekswerk: wij krijgen artistieke input, de deelnemers leren iets over de artistieke zoektocht die aan een dansproductie voorafgaat en worden misschien trouwe volgers. Enthousiaste bezoekers vragen we om actief betrokken te blijven bij onze activiteiten. Zo kunnen ze betrokken worden bij inleidingen en nagesprekken, en bruggen slaan naar publiek dat minder bekend is met dans als kunstvorm. Deze vorm van ambassadeurschap vertaalt zich wellicht naar deelnemerschap in onze participatielijn, ShifftSHARE.

5 ShifftSHARE

De zaalproducties van SHIFFT zijn gekoppeld aan de stedelijke participatielijn: ShifftSHARE. Elke productie wordt uitgewerkt naar een XL-versie voor amateurdansers en semiprofs – minimaal 12 per productie – die samenwerken met de cast en het creatieve team. Soms wordt de gehele productie bewerkt, soms wordt er vanuit een fragment naar een nieuwe creatie gewerkt. SHIFFT zet hiermee een volgende stap in haar artistieke ontwikkeling. Beide creatieprocessen lopen parallel, de participanten werken één dag per week mee met de cast van de originele voorstelling en nemen ook deel aan de open studio's van SHIFFT. De premières van beide stukken zijn in hetzelfde weekend, in de Stadsschouwburg Utrecht of Theater Kikker.

Jasper: "Het is een spannende uitdaging om een oorspronkelijk concept te delen in deze schaalvergroting, met een cast die deels uit amateurs bestaat. Ik ben benieuwd wat zij inbrengen en met ons op de vloer ontdekken. Door de amateurs serieus te nemen, is de kans op echte uitwisseling het grootst. We bouwen met ShifftSHARE bruggen tussen formeel en informeel. Ook geeft het mij als choreograaf de kans met grotere groepen dansers te werken, iets wat in het veld vaak onmogelijk is.

Ik wil mezelf ontwikkelen in het choreograferen van grotere groepen dansers, met het oog op de toekomst. Deze participatielijn geeft ons die artistieke kans."

ShifftSHARE opereert vanuit wijkcultuurhuizen. Hier vindt een groot deel van de repetities plaats. Ook nodigen we buurtbewoners uit voor openbare repetities. Onze enthousiaste samenwerkingspartners zijn **ZIMIHC**, die de wijkcultuurhuizen in Overvecht, Noordoost (Wittevrouwen) en Zuilen beheert, en **Cultuur19**, het wijkcultuurhuis Leidsche Rijn en Vleuten-de Meern. Samen betrekken we deelnemers uit de wijken, en van de Utrechtse dansscholen waar veel verschillende stijlen gedoceerd worden die perfect bij onze vermenging passen: Danscentrum Utrecht, Touchée en de MBO urban dansopleiding Creative College.

ShifftSHARE: Krave+

Krave nodigt uit tot schaalvergroting; de voorstelling gaat over massa en massacommunicatie. In Krave+ worden de participanten onderdeel van de gehele voorstelling. Het rave-gevoel wordt op deze manier nog realistischer. De choreografie wordt meerlaagig door de inzet van professionals, semiprofessionals en amateurs. Iedereen staat in contact met elkaar en creëert zo een geheel nieuwe ervaring.

ShiftSHARE: Live 2.0+

In *Live 2.0+* zijn de participanten in één scène onderhevig aan de camera en in één scène de baas over de camera. Eerst worden ze bekeken en beïnvloeden ze de ontwikkelende relatie op het podium door op de camera te reageren. Later, als cameravrouw of -man, ontstaat er een veelheid aan voyeurs, perspectieven en nieuwe hoofdpersonen op het podium. Op deze manier leren de deelnemers ook de verschillende disciplines op het podium kennen en verschuift de dramaturgie van *Live 2.0* door het introduceren en samen uitwerken van de interventie van de massa.

ShiftSHARE: Code+

In *Code+* brengen we het live coderen en het reageren daarop, naar een groter publiek. In samenwerking met de opleiding game-design wordt een spel ontwikkeld waarin publiek en amateurdansers met elkaar kunnen communiceren, met de originele robot-armen uit de voorstelling. *Code+* wordt een doorlopende installatie, onder leiding van Jasper en de danser uit de voorstelling.

6 Programmalijn 3 – Short stories

Duetten zijn de handzame visitekaartjes van SHIFFT. Jasper heeft altijd een grote liefde voor duetten en partnerwerk gehad.

Jasper: "Duetten zijn mooi gefocuste, handzame 'short stories', die bij uitstek draaien om zeer precieze fysieke communicatie. In samenwerking met Stelling van Utrecht, bouwen we aan nieuwe ontmoetingen tussen unieke locaties in de regio en pop-up dansvoorstellingen. We willen dans maken die overal kan staan en publiek onverwacht verrast."

De drie duetten van elk ongeveer 20 minuten die SHIFFT vanaf 2021 uitbrengt, worden speciaal gemaakt voor in/op/onder/bij de forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie in de regio Utrecht. De Stelling van Utrecht bestaat uit 16 forten die verspreid aan de rand van Utrecht liggen.

In juli 2020 wordt bekend of de Hollandse Waterlinie op de werelderfgoedlijst van UNESCO komt. Bij deze feestelijke gelegenheid wordt een eerste pilot duet van SHIFFT gepresenteerd, om vanaf 2021 het aantal voorstellingen op de Utrechtse forten uit te breiden.

De duetten gaan achtereenvolgens over drie belangrijke partnerprincipes in de dans: duwen, vliegen en vallen.

Aan het eind van de Kunstenplanperiode worden ze samengevoegd in de avondvullende productie *Collide*. Door op locatie te werken, brengen we dans naar de mensen toe. De duetten worden ook ingezet op andere plekken, bijvoorbeeld als pop-up voorstelling in een winkelcentrum of commerciële act op een festival, bruiloft of bedrijfsfeest.

"...en toen volgde een duet waarbij de danseres de grond niet meer heeft geraakt. Ze klauterde op hem, gleed mee met zijn lichaam, klampte zich liefdevol en ferm vast. Het was voor mij van grote schoonheid en de tranen stonden in mijn ogen."
- Ivette van Ooijen - Hoofd Programmering, Stadsschouwburg Utrecht

De multimediale, avondvullende producties uit de eerste programmalijn en de puur fysieke duetten op locatie zijn uitersten. Toch passen ze uitstekend bij elkaar: een sterke fysieke basis is nodig voor de confrontatie met andere vormen van communicatie. Wil de dans niet omver worden geblazen door de live samplende dj, de live filmende cameraman en de virtueel aanwezige, dan is het van groot belang om precies en krachtig met het lichaam te kunnen communiceren.

6.1 Collide

Na drie jaar uitwisseling tussen mens en technologie keert SHIFFT terug naar de fysieke relatie tussen mensen. De drie duetten die op locatie zijn gemaakt, komen gebundeld terug in het theater. Hoe precies, dat is nu nog niet te zeggen. *Collide* volgt in elk geval de thema's van de duetten; duwen, vliegen en vallen, drie belangrijke partnerprincipes in de dans. *Collide* wordt een verhaal over verantwoordelijkheid voor elkaar en het delen van de verantwoordelijkheid over jouw lichaam.

Samenkomen, botsen en dragen; iets wat we constant doen in onze samenleving, maar waarvan we ons vaak niet bewust zijn.

Beoogd speelplan: vlakke vloercircuit

Productioneel: 6 dansers

Planning: creatie najaar 2024, première januari 2025

7 Talentontwikkeling - ShifftNEXT

7.1 Nieuwe generatie makers

SHIFFT ziet een groot probleem in de doorstroom in het veld, de ketenontwikkeling. Er is een gapend gat tussen de groep onafhankelijke dansmakers met ervaring, zoals Jasper, en de moderne dansgezelschappen die hun zilveren jubileum hebben gevierd. Ook de net startende maker heeft het niet makkelijk. Bijna iedereen is afhankelijk van het bestaan als freelancer en moet zelf zorgdragen voor de continuïteit van zijn ontwikkeling. Er is weinig financiële en fysieke ruimte om vliegreuven te maken. SHIFFT kan dit niet alleen oplossen. Wat dicht bij ons ligt kunnen we aanbieden, samen met onze partners in het veld en het netwerk aan talentontwikkelaars dat we hebben opgebouwd.

"SHIFFT produceert niet alleen eigen voorstellingen, maar is ook een platform voor jong talent dat in de toekomst in Theater Kikker te zien zal zijn als autonome dansmakers. SHIFFT is daarmee een waardevolle partner in Utrecht."

- Jolie Vreeburg - programmeur Theater Kikker

ShifftNEXT ondersteunt net afgestudeerde dansmakers. Deze talenten zijn te onbekend en hebben te weinig trackrecord om binnen te komen bij productiehuisen. Ze verlaten de academie rijk aan ideeën en hebben voeding en zichtbaarheid keihard nodig. Door nieuwe makers naar Utrecht te halen, bouwen we aan een meer gevarieerde danssector in de stad en creëren we reuring en uitwisseling.

Sinds 2017 heeft SHIFFT succesvol drie residenties gerealiseerd (zie **2.1**). Voor de jaren 2021-2024 ontwerpen we één nieuw residentietraject per jaar, waarin dieper wordt geïnvesteerd. De makers worden geselecteerd op potentie en moeten artistiek prikkelen, dan is de kans op wederkerigheid het grootst.

Voor 2021 is de Israëlische Tamir Eting uitgenodigd. Als danser was hij een aantal jaar verbonden aan de Batsheva Dance Company in Israël en hij studeert in 2020 af als choreograaf aan de School voor Nieuwe Dans Ontwikkeling in Amsterdam.

Zijn werk combineert beeldende lichtinstallaties en een scherpe fysieke taal, waarin de bekende GaGa- invloed is meegenomen.

In 2022 is Alioune Diagne de choreograaf in residentie. Hij is in Saint-Louis in Senegal, geboren en getogen. Als choreograaf zoekt hij naar een gemeenschappelijke taal die tussen de traditionele Afrikaanse dans en hedendaagse dans in Europa ligt. Met Alioune ontwerpen we een residentie-traject dat start bij SHIFFT, en hierna doorstroomt naar een groter ontwikkeltraject bij productiehuis De Nieuwe Oost in Arnhem.

Hiermee werken we duurzaam aan de landelijke ontwikkeling van nieuw danstalent.

De keuze voor 2023 en 2024 is nog niet gemaakt. We willen kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen in de sector en nieuwe talenten scouten.

ShifftNEXT draagt zorg voor studioruimte en voor artistieke, productionele en zakelijke coaching. Voordat de residenten in première gaan, krijgen zij feedback van publiek bij een presentatie in de open studio. Ze spelen minimaal acht voorstellingen, waarvan minstens drie in Utrecht.

ShifftNEXT geven we vorm met partners in het landelijke veld. De residenten worden actief voorgesteld aan ons landelijke netwerk van talentontwikkelaars, hiermee vergroten we hun netwerk, kans op doorstroming en zichtbaarheid. De betrokken partners zijn het reizende festival Moving Futures, Korzo Producties, DansBrabant, Dansateliers en De Nieuwe Oost.

7.2 Nieuwe generatie dansers

Met een stageprogramma draagt SHIFFT bij aan de ontwikkeling van jonge dansers.

Dansers worden momenteel te vaak slechts als instrument ingezet in producties.

De betrokkenheid bij hun loopbaan is beperkt, terwijl het juist zaak is deze jonge mensen te begeleiden in het opdoen van ervaring, het opbouwen van netwerk en de zorg voor het lichaam. SHIFFT betreft stagiairs intensief bij de groep. Zij zijn onderdeel van de producties en zijn beschikbaar voor de makers in het residentieprogramma. De loopbaanbegeleiding krijgt, naast de artistieke ontwikkeling van de jonge dansers, extra gewicht.

De begeleiding van de stagiairs ligt bij Jasper en Isabel. SHIFFT zoekt stagiairs die stijlvermenging in de dans interessant vinden en door hun open houding als ambassadeur kunnen optreden bij de wijkcultuurhuizen, de MBO-dansopleidingen en amateurdansscholen.

8 Positionering

8.1 Rol in de Nederlandse dans

Het werk van Jasper heeft een unieke plek in de hedendaagse dans. Jasper zet altijd de zeggingskracht en verbeelding van het dansende lichaam centraal, iets wat tegenwoordig niet meer vanzelfsprekend is. Dans is zijn medium, zijn vak.

De fysieke beweging is zo sterk dat zij de confrontatie met mediakunst uitstekend aan kan. Jasper brengt zijn inspiratiebronnen, choreografen met een sterke fysieke taal zoals William Forsythe en Chrystal Pite, samen met zijn fascinaties voor nieuwe technologische ontwikkelingen. Ruimtelijke en fysieke esthetiek komen hierin bij elkaar.

Met SHIFFT zetten we ons als jong gezelschap op allerlei manieren in voor de sector.

We stimuleren doorstroom door de jongste generatie te steunen, we roepen op tot artistieke en politieke verbinding in het veld¹.

Ook proberen we meer publiek te enthousiasmeren voor dans in het algemeen; in onze open studio's en met randprogrammering laten we zien dat dans niet moeilijk is, alleen soms een andere focus of ingang nodig heeft.

Het veld neemt SHIFFT serieus: SHIFFT wordt lokaal en landelijk geprogrammeerd.

Jasper, een van de weinige Nederlandse jonge choreografen met een actieve praktijk, wordt vaak gevraagd als spreker, sparringpartner en maker in opdracht.

¹ onlangs nog in de Staat van de Nederlandse Dans 2019, die Jasper uitsprak tijdens de Nederlandse Dansdagen

8.2 Betekenis voor Utrecht

De danssector in Utrecht is, net als in veel (middel)grote steden, kleiner dan de theatersector en de achterstandspositie is bovendien serieuzer.

Ook in haar *Cultuurnota 2021-2024* geeft de Gemeente Utrecht aan dat er binnen de dans een 'rijker landschap' mogelijk is. Voor jonge choreografen die zich in Utrecht willen vestigen, is er bovendien weinig ontwikkelruimte. Het meest opvallend echter is dat een grote stad als Utrecht, die de komende jaren alleen maar zal groeien, geen meerjarig gefinancierd hedendaags dansgezelschap heeft dat zich richt op volwassen publiek. De huidige meerjarig gefinancierde groepen DOX en De Dansers richten zich voornamelijk op jeugd en jongeren, waarbij DOX bovendien een groot accent op urban kunstvormen legt, net als 155 en Illusionary Rockaz Company (IRC). SHIFFT dicht een gat: SHIFFT brengt hedendaagse dans voor een volwassen publiek, waarmee we bijdragen aan een pluriformer aanbod. Met onze residenties bieden wij jonge choreografen een perspectief in Utrecht. Met die residenties, maar ook met de locatieprojecten, de participatieprojecten in de wijken, de open studio's en de workshops, maakt SHIFFT het dansklimaat in Utrecht een stuk levendiger.

In het artistieke krachtenveld in Utrecht neemt SHIFFT ondanks haar jonge bestaan, een stevige plaats in. SHIFFT vindt verbinding met alle dans in Utrecht: van professionals en amateurs, hedendaags en hiphop, jong en ervaren, en al het publiek dat in deze verschillende circuits rondloopt.

In 2021-2024 coproduceren we met DOX, Cultuur19, ZIMIHC, WERC en de HKU.

Met Cultuur19, De Dansers en ZIMIHC zijn er tevens langdurige samenwerkingen door het jaar heen (zie 8.3). We geven choreografie-workshops bij Creative College en Danscentrum Utrecht. We hebben duurzame relaties opgebouwd met twee belangrijke theaters in de stad: Stadsschouwburg Utrecht en Theater Kikker. In beide theaters vinden nu al zowel premières als dernières plaats en bieden we randprogrammering aan, tot en met openbare repetities aan toe. De afgelopen jaren waren onze residenten zichtbaar bij de platforms Monsteren in Theater Kikker, de Makersdag van Het Huis Utrecht, Café Theater Festival, Stukafest Utrecht en Gluren bij de Buren. We continueren die goede relaties.

Met Het Huis Utrecht, die ook residenties aanbieden, zijn we in nauw contact.

Verder is SHIFFT aangesloten bij het Utrechts Theater Overleg (voor alle structureel gesubsidieerde gezelschappen en theaters/festivals) en het Utrecht Marketing Overleg.

8.3 Samenwerkingen in de stad

DOX - DOX is een lokaal en internationaal georiënteerde ontwikkelinstelling met een producerende functie, een broedplaats en een gezelschap ineen. Het produceren van vernieuwende podiumkunst voor jongeren met roots in de urban arts is de core business. Het makersplatform bestaat uit drie generaties die elkaar inspireren en coachen, en alle makers doen vooronderzoek of projecten met de jonge performerstalenten van DOX Club of hun leeftijdsgenoten in de stad.

SHIFFT co-produceert de productie Krave met DOX in de onderzoeks en creatiefase.

De Dansers – Tot onze vreugde begint het professionele dansklimaat in Utrecht zich de afgelopen jaren te ontwikkelen, met naast SHIFFT en De Dansers de vestiging van dansgezelschappen IRC en 155. We staan in goed contact met deze drie groepen en werken de komende jaren samen aan de versterking van de danscultuur in de stad. Zo initiëren SHIFFT en De Dansers o.a. jaarlijkse kennisdelingen waarin dansmakers in Utrecht elkaar en het vak voeden door choreografische methoden uit te wisselen.

We geven inleidingen en nagesprekken bij elkaars voorstellingen om publiek mee te nemen in de ontwikkeling van het Utrechtse dansveld.

In 2023 organiseren we een dansmanifestatie in de Paardenkathedraal, waar zoveel mogelijk Utrechtse dansgezelschappen werk presenteren en met elkaar een overzicht geven van de kracht en diversiteit van de stad.

Cultuur19 – Met Cultuur19 werkt SHIFFT aan de ontwikkeling van dans in Leidsche Rijn en Vleuten-de Meern. Alle locatieduetten worden door Cultuur19 gecoproduceerd en komen uit tijdens het parkfestival Zingende Beelden in Vleuten, voordat ze naar de forten gaan. Verder zetten we ons samen in voor kennisoverdracht en ontmoeting tussen het amateur- en het professionele circuit. Cultuur19 is partner in het participatietraject ShiftSHARE en in het te ontwerpen Danshuis op het Berlijnplein, waarvoor SHIFFT samen met IRC, 155 en Studio 42 (dansontwikkeling voor amateurs) opteert.

"We zijn blij met het partnerschap met SHIFFT. Jasper en zijn dansers maakten een zeer tot de verbeelding sprekend duet in het Máximapark voor Zingende Beelden.

Het veroverde zowel geoefende kijkers als mensen die geen ervaring hebben met dansbeleving. SHIFFT is als rolmodel geweldig werkzaam en waardevol. We kiezen elke vierjarenperiode een vaste professionele partner met wie we verwantschap in visie ervaren, en voor de komende jaren wordt dat SHIFFT. Zo leren we van elkaar op het snijvlak van participatie en uiterst professioneel programma. We verheugen ons op wat dit partnerschap ons en de stad gaat brengen." - Kim Harsta - Directeur - Cultuur19

ZIMIHC – Met ZIMIHC werkt SHIFFT aan de zichtbaarheid van en het enthousiasme voor dans in Overvecht. Bij ZIMIHC organiseren we jaarlijks vier workshops voor hiphopdansers en moderne dansers van SHIFFT in het kader van *Utrecht Danst*.

Dit workshopformat bieden we ook twee keer per jaar aan op Creative College. Langs deze weg hopen we deelnemers te enthousiasmeren voor ShiftSHARE. Tevens wordt nauw samengewerkt bij de participatielijn met presentaties in een van de theaters van ZIMIHC. Verder geven ZIMIHC en SHIFFT samen met De Dansers vorm aan het dansevent *900 Moves* in 2022, in het kader van de viering van 900 jaar Utrecht.

9 Publieksbereik

9.1 Doelgroepen

Onze ervaring leert dat SHIFFT dansliefhebbers, veel jongvolwassen publiek en dansstudenten bereikt. Voor de komende jaren onderscheiden we drie hoofddoelgroepen: publiek bij voorstellingen; deelnemers aan de participatielijn ShifftSHARE, 900 Moves en aan de choreografiewerkshops; gasten van de open studio's en de danskijkcursus (zie 9.3). In 2021-2024 zetten we in op het bereiken van nieuw publiek dat minder vaak met dans in aanraking komt. Door via partners betrokkenheid te creëren met de participatielijn en hen stevige handvatten te bieden via ShifftOPEN, enthousiasmeren we hen voor SHIFFT en dans in het algemeen.

We zetten in op vermenging van doelgroepen, door hen met elkaar in contact te brengen willen we de verbinding in de hele danscultuur een nodige boost geven. Met de locatieduetten zal ook nieuw publiek bereikt worden, door hen te verrassen bij bijvoorbeeld de Utrechtse forten. Per productie wordt tevens vanuit de inhoud van de voorstelling, specifieke doelgroepen onderscheiden voor een gerichte marketing (zie ook producties).

9.2 Doelstellingen

SHIFFT werkt de komende jaren zowel aan de omvang als de samenstelling van haar publiek.

We willen een groter en breder publiek, en specifiek meer publiek uit de verschillende wijken van Utrecht. We zetten dan ook in op een groei van 30% gedurende 4 jaar. Ook willen we publiek binden, hiervoor is een grotere naams- en merkbekendheid van SHIFFT een van de eerste groeipunten. Zonder continue marketingmedewerker was het de afgelopen jaren lastig een duurzaam publieksbeleid uit te zetten. Uitwerking van het marketingplan en publieksonderzoek staan hoog op de agenda voor 2021.

9.3 Strategie

Het opbouwen van publiek staat of valt bij een continu aanbod. Kom je niet regelmatig met nieuwe activiteiten, dan is het lastig om publiek te vinden en vooral te binden.

Ook daarom is het voor SHIFFT belangrijk om nu, na jaren van projectmatig werken, meerjarige subsidie te ontvangen. We zullen in 2021-2024 nieuw publiek trekken door op onverwachte locaties te spelen en door de participatieprojecten in de wijken.

Daarnaast zet SHIFFT publiekswerk, relatiebeheer, verkoopplan en gerichte publiciteit in om haar doelstellingen en doelgroepen te bereiken.

Wat betreft de prijsstrategie zijn we veelal afhankelijk van de toegangsprijzen die theaters hanteren. SHIFFT wordt veel op uitkoop geprogrammeerd, wat betekent dat onze publieksinkomsten realistisch zijn in te schatten en veelal gegarandeerd zijn.

Publiekswerk

De basis van het bereiken van nieuwe doelgroepen en hen duurzaam aan ons verbinden is door oprecht nieuwsgierig naar elkaar te zijn, en met elkaar in gesprek te gaan.

Hoe actiever betrokken en hoe geïnformeerde ons publiek, hoe beter de binding.

Daarom zetten we in 2021-2024 stevig in op publiekswerk: verdiepende activiteiten met een participatief en interactief karakter. Allereerst zijn er de open studio's bij alle artistieke programma's (zie 4.4, ShifftOPEN). Online videoverslagen van ShifftOPEN worden ingezet om nog meer mensen te betrekken bij het creatieproces. De participatielijn ShifftSHARE is een unieke manier om publiek een echte dansbeleving te laten ervaren.

Daarnaast wordt er in 2021 een danskijkcursus ontwikkeld in samenwerking met Domein voor de Kunstkritiek. Met deze cursus nemen we het publiek mee in verschillende manieren van het beleven van dans. Hiermee nemen we drempels weg voor ongeoeffende kijkers.

De cursus wordt in samenwerking met Theater Kikker, Stadsschouwburg Utrecht en de Utrechtse Wijkjury aangeboden, met zes keer per jaar een inleiding voorafgaand aan een voorstelling. Publiek kan ook fysiek aan de slag, in de choreografieworkshops die Jasper geeft bij Danscentrum Utrecht, Creative College en ZIMIHC.

Relatiebeheer

Onze relaties zijn van het grootste belang – van fondsen tot samenwerkingspartners en deelnemers aan de participatieprojecten. SHIFFT kan groeien door haar relaties met partners in de stad, met de wijken en met de hiphopscene. Specifiek in het bereiken van meer mensen die onbekend zijn met dans. We kijken daarom uit naar onze langlopende samenwerkingen met Cultuur19, ZIMIHC en De Dansers en de uitwisseling met onze coproducent DOX, allen diepgeworteld in Utrecht.

Vanaf 2021 zal SHIFFT werken met een CRM-systeem, waar vanuit een professioneel relatiebeheerplan uitgewerkt kan worden. Hierin zullen relaties in verschillende categorieën worden ingedeeld, waarbij per categorie de juiste activiteiten en acties gepland worden. Dit plan zal opgesteld worden met behulp van een expert, de uitvoering ligt bij Lisa in samenwerking met Daphne de Groot, onze vaste medewerker marketing en communicatie.

Speelplan

Voor de komende jaren ligt de focus op het bouwen aan meer zichtbaarheid en meer speelbeurten in Nederland en Utrecht. Onze focus ligt op het opbouwen van een sterke landelijke positie en publieksbereik. Hierdoor zullen wij alleen internationaal spelen als de kans zich voordoet en als ze interessant zijn voor het duurzaam opbouwen van een relevant netwerk. Momenteel lukt het SHIFFT als jonge club, mede dankzij de sterke banden met de programmeurs, relatief veel voorstellingen te spelen in de vlakke vloerzalen: per tournee gemiddeld 15. Theaters geven minder vaak de voorkeur aan dans in hun programmering, mede door het “moeilijke” imago.

De ambitie is om het aantal voorstellingen in theaters te laten groeien naar vijftientig in 2024. Daarnaast gaan we Utrecht veroveren via de projecten in de wijkcultuurhuizen en de atypische presentatieplekken zoals forten en parken.

In de tien (middel)grote steden waar het gezelschap al staat, willen we niet alleen meer speelbeurten creëren, maar ook beter resoneren in de betreffende regio's.

Kansrijke podia zijn: Theater Bouwkunde in Deventer, Goudse Schouwburg, De Lieve Vrouw in Amersfoort, Theaterhotel FIGI in Zeist, Theater aan de Slinger in Houten, AINSI in Maastricht, SPOT in Groningen, Corrosia Theater in Almere, De Lawei in Drachten, Natlab in Eindhoven, DNK in Assen, Cultura in Ede, Chassé Theater in Breda en TAQA Theater De Vest in Alkmaar.

SHIFFT is vaste bescpeler van Theater Kikker, Stadsschouwburg Utrecht, Theater Bellevue, Theater Rotterdam, De Nieuwe Vorst, Toneelschuur Haarlem, Theater Ins Blau in Leiden, Stadstheater Arnhem en Theater a/d Rijn Arnhem, Korzo Theater, Zwolse Theaters en LUX Nijmegen. Deze twaalf theaters hebben uitgesproken de voorstellingen van SHIFFT te blijven programmeren en het aantal speelbeurten te laten groeien naar twee (drie in Utrecht) per productie. We zullen met deze theaters samen werken aan het bereiken van een hogere zaalbezetting met aanvulling van een toegespitst randprogramma.

Voor de producties van de residenten is het streven om acht speelbeurten te realiseren, waarvan minimaal drie in Utrecht. Hierna staat het de residenten vrij hun voorstelling zelf verder te verkopen, waarbij ook het netwerk en de expertise van SHIFFT kan worden ingezet. Naast de theaters en festivals in Utrecht die al eerder het werk van de residenten presenteerden, hebben ook Theater aan de Rijn in Arnhem en Stadsschouwburg Utrecht (programma *The future is now*) aangegeven geïnteresseerd te zijn.

De verkoop heeft SHIFFT tot nu toe zelf uitgevoerd, om een sterke band op te bouwen met programmeurs en publiek. Om een bredere afzetmarkt te realiseren, zijn we in gesprek met impresariaat Bureau Berbee om vanaf seizoen 2021-2022 de avondvullende producties te verkopen. De persoonlijke benadering vanuit SHIFFT verdwijnt daarmee niet.

Per productie werken we samen met de theaters aan de uitwerking van de doelgroepen en de benaderingswijze. Theaters waarmee we een langer lopende relatie hebben (SSBU, Theater Kikker, Bellevue, Korzo Den Haag, Rotterdamse Schouwburg, Stadstheater Arnhem) hebben uitgesproken ons te helpen door SHIFFT bij 'nieuwe' programmeurs te introduceren.

Publiciteit

Door de combinatie van actuele thema's en nieuwe media met virtuoze dans heeft SHIFFT een onderscheidend product in het vlakke vloercircuit. In de promotie van de activiteiten worden de thema's en media centraal gezet omdat die laten zien dat dans geen ver van m'n bed show is.

In het kader van peer to peer-promotie is SHIFFT met ingang van 2019-2020 een driejarige samenwerking aangegaan met de Utrechtse Wijkjury en start in 2022 SHIFFT haar eigen ambassadeursclub, met exclusieve extra's zoals een premièreborrel, het bijwonen van een workshop en backstage tour.

Alle communicatie wordt uitgezet in samenwerking met theaters en partners. Zij hebben aanvullende kennis over het lokale publiek en de doelgroepen die SHIFFT wil bereiken, om zo gezamenlijk de juiste strategie uit te zetten.

In 2021 start SHIFFT met een kwantitatief publieksonderzoek. We willen er zo achter komen wie ons publiek precies is en hoe we de marketing- en communicatiemiddelen optimaal kunnen inzetten om dat publiek te laten groeien. De bezoekers worden aan de hand van een korte vragenlijst opgedeeld in segmenten. Daarbij wordt getoetst via welke kanalen zij zichzelf informeren over mogelijke uitjes. Deze vragenlijsten zullen bij het publiek van alle presenterende activiteiten afgenomen worden.

Online communicatie (website, social media) wordt het speerpunt, vooral omdat het publiek steeds vaker zelf kiest wanneer zij informatie tot zich neemt (publiciteit on demand, met bijv. podcasts, trailers en online interviews). Om onze doelgroepen beter te bereiken zetten we in op betaalde influencer marketing, langs verschillende social mediakanalen. Door te werken met cultuurbrede influencers zoals bijvoorbeeld Willemien Kamps en Marco Dreijer, of influencers die verbonden zijn aan de thematiek van de voorstelling, bereiken we een breder publiek.

We wisselen onze publiciteitskanalen uit met culturele partners in de stad en dansgezelschappen in het land. We noemen elkaar in nieuwsbrieven, op social media en spreken op die manier ook elkaars publiek aan. Naast de reguliere communicatie-instrumenten zoals persberichten, website, nieuwsbrief, poster en (e)flier, zet SHIFFT ook pop-ups van nieuwe producties in ter promotie (live trailers).

Hiernaast worden er in de Hekmanfoyer van de Stadsschouwburg Utrecht openbare repetities georganiseerd.

In de huisstijl overheerst beeld. SHIFFT werkt niet met een theaterfotograaf, maar een kunst-/erotisch fotograaf, die het fysieke karakter uitstekend weet te vatten.

Hij legt het accent op het lichaam en beweging, in combinatie met een element uit de thematiek.

10 Zakelijk beleid

10.1 Organisatie

SHIFFT is een organisatie in opbouw die werkt volgens het bestuur-directiemodel. Het bestuur bestaat uit Jolanda Spoel (voorzitter), Vikash Sewkaransing (penningmeester), Loes Soons (secretaris) en algemene bestuursleden Marie-José Cools en Jonathan Offereins. De directie wordt gevormd door Jasper van Luijk en Lisa Donia. Tot nu toe is per productie een freelance team aangesteld van dansers en technici, en indien financieel haalbaar een productiemedewerker, een publiciteitsmedewerker en een dramaturg.

Dit kan zo niet langer, SHIFFT mist continuïteit en de werkdruk is onverantwoord hoog. Om de toekomstige ambities te realiseren, is een duurzame organisatiestructuur van het grootste belang. We slaan een versterkende slag, door naast de directie (gezamenlijk 0,95 fte) dramaturge Isabel Meloen (0,2 fte) en medewerker marketing en communicatie Daphne de Groot (0,2 fte) langdurig te betrekken. Beiden kennen SHIFFT al goed en werken sinds twee jaar met ons samen.

Dramaturgische verbinding tussen producties, participatielijnen en publiek geven SHIFFT een krachtige basis om de toekomstige activiteiten uit te voeren. Een vaste medewerker marketing en communicatie draagt bij aan het ontwikkelen van het marketingbeleid dat gericht is op continue zichtbaarheid en publiekswerk.

Om de organisatie flexibel te houden zal per productie het team worden uitgebreid met ontwerpers, dansers, productieleders en technici. We willen SHIFFT stevig en duurzaam opbouwen. Om de plannen grondig voor te kunnen bereiden is tijd nodig.

SHIFFT kiest ervoor om in 2021 geen avondvullende productie te presenteren.

Wel brengen we een locatieduet en residentietraject, en start in het najaar het onderzoek van *Krave*. Op deze manier is de kans realistischer om onze ambities waar te maken.

10.2 Financiën

SHIFFT streeft naar een goede verdeling over diverse inkomstenbronnen.

De financieringsmix bestaat tot nu toe naast publieksinkomsten uit projectbijdragen van Fonds Podiumkunsten, Gemeente Utrecht en diverse private fondsen.

De begroting voor 2021-2024 is gebaseerd op structurele bijdragen van Fonds Podiumkunsten en Gemeente Utrecht en additionele bijdragen van coproductanten en private fondsen. Met name de participatieprojecten en de talentontwikkeling maken kans op een private bijdrage.

De meerjarige subsidie zet SHIFFT in voor haar artistieke en organisatorische ontwikkeling en continuïteit. Naast bijzondere artistieke output ontwikkelen we de noodzakelijke langetermijnstrategie op het gebied van verkoop en marketing. Hierdoor kan SHIFFT steviger positie innemen als Utrechts gezelschap in de Nederlandse dans.

Om de eigen inkomsten uit te breiden wordt het volgende ondernomen:

1. ambitieuzer verkoopplan met tweejarige garanties van theaters en uitbreiding van het aantal speelplekken (zie speelplan);
2. duurzamer relatiemanagement met alle stakeholders;
3. intensiever gebruik ANBI-status, met een SHIFFT-vriendenclub voor Utrechtse bedrijven en ondernemers.
4. commerciële verkoop van de locatieduetten;
5. inzet ambassadeurs (community building);
6. economisch werken: gedeelde studio- en kantoorkosten, inzet stagiair(e)s in plaats van professionals voor de studio-research;
7. strategische premièredata en tournee: premières in het voorjaar, betere programmeringskansen en meer kans op media-aandacht.

10.3 Risicoanalyse en –strategie

We willen toekomstbestendig werken en mogelijke risico's in kaart brengen, voordat er een probleem optreedt. We werken met een jaarplanning, waarin we regelmatig analyse momenten inplannen om mogelijke risico's te inventariseren en oplossingsgericht te werken.

	Risico	Analysemoment	Oplossing
Artistiek			
Productie voldoet niet aan verwachtingen	2	Na researchperiode: evaluatie met het gehele team	Extra onderzoekswEEK met ervaren repetitor/adviseur Inzet van oud repertoire, zoals 'Definition of Now'
Resultaat van residentie valt tegen	2	Na residentieperiode: evaluatie met directie	Langere werkperiode
			Bestaande productie andere jonge maker inzetten
			Locatieduet inzetten
Blessuregevoelig werk	2	Tijdens repetitieproces	Nieuwe danser inwerken
		Tijdens tournee	Stagiair(e) inzetten als tweede cast
Zakelijk			
Private inkomsten vallen tegen	2	Bij vaststellen van jaarplanning: kansen realistisch inschatten	Gericht aanvragen voor (deel)projecten of onderdelen daarvan
Publieksinkomsten vallen lager uit	2	Bij vaststellen van jaarplanning en jaarbegroting	Compenseren met inkomsten locatieduet, actief commerciële acquisitie
			Kostenbesparende maatregelen betreffende productie
Marketing			
Onvoldoende deelnemers participatieproject	1	Direct na inschrijvingsdeadline	Via andere partners, zoals Wijkjury, We Are Public en Danskijkcursus, extra deelnemers werven
Publieksaantallen vallen tegen	2	Vlak voor aanvang tournee	Inzet van extra marketingmiddelen in overleg met theaters
			PR-budget inzetten voor winacties
Legenda: Kans dat het risico optreedt: 1 = laag, 2 = medium, 3 = hoog			

11 Ondernemen in de maatschappij

11.1 Fair Practice Code

De afgelopen drie jaar heeft SHIFFT binnen de beschikbare projectsubsidies zoveel mogelijk fair practice gewerkt. Het uitvoerende team is altijd conform cao betaald, zelfs wanneer de financiering van projecten tegenviel. Alle overige betrokkenen kregen projectprijzen die vaak niet de gehele tijdsinvestering dekten. Voor de komende periode hebben we iedereen Fair Pay begroot en volgen we de cao Toneel en Dans. Daarnaast dragen we auteursrechten af en bieden goede secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals de mogelijkheid voor ontwikkeling en (bij)scholing.

We hebben een open werkomgeving waarin we transparant zijn over de bedrijfsvoering. Betrokken vrijwilligers (zoals deelnemers aan het participatietraject) krijgen reis- en onkosten vergoed en schuiven aan bij lunch of diner. Het menselijk kapitaal binnen SHIFFT is belangrijk. Tussen repetities en voorstellingen is er voldoende rust en ook duidelijke projectvoorbereiding en tussentijdse evaluaties moeten overbelasting voorkomen. Naar buiten toe is SHIFFT eveneens transparant en solidair. We delen onze kennis met partners in stad en land, evalueren onze projecten met de samenwerkingspartners en overleggen over de ontwikkeling van de podiumkunsten. We zetten ons landelijk en lokaal actief in voor betere arbeidsomstandigheden in de kunsten.

SHIFFT werkt alleen met partners die de Fair Practice Code onderschrijven en daarin stappen zetten.

11.2 Code Diversiteit en Inclusie

SHIFFT onderschrijft de Code Culturele Diversiteit en Inclusie, en maakt op alle onderdelen beleid. De grootste uitdaging is het herkennen en bevragen van de blinde vlekken in de eigen organisatie. We willen inclusiviteit en diversiteit laten doordringen in ons artistieke proces en product om impact te maken. Dit kan pas wanneer wij inclusief denken en handelen. Het bereiken en binden van een breder publiek zal dan ook vleugels krijgen. SHIFFT ziet de toepassing van de code als een proces, waarbij het kan leren van de uitwisseling met partners. Met onze samenwerkingspartners plannen we een jaarlijks overleg in om de ervaringen en ontwikkelingen op het gebied van diversiteit en inclusie te delen en van elkaar te leren.

Personeel

SHIFFT maakt dans voor en over de huidige generatie en wil vooral een jonge organisatie zijn. De directie is jong, de dansers (zelfs de oudere) zijn jong en de residenten zijn jong. Het is een uitstraling die past bij het werk. Daarbinnen is culturele diversiteit van belang. In ons personeelsbeleid zoeken we bij vacatures expliciet naar ervaringen en gezichtspunten die nu ontbreken. In de cast streven we naar een brede representatie op de dansvloer. Het is simpelweg achterhaald dat gekleurde dansers nog steeds ondervertegenwoordigd zijn op de Nederlandse podia. SHIFFT werkt graag samen met gemixte casts voor het uitwerken en vormgeven van haar thema's.

Om meer dansers en makers met een niet-westerse afkomst te leren kennen, houdt SHIFFT pre-audities op MBO-dansopleidingen, die doorgaans een rijker cultureel palet aan studenten hebben dan de HBO's. Hier scouten we ook voor de residenties.

Het vijfköppige bestuur van SHIFFT is wat betreft leeftijd, man-vrouwverhouding en culturele afkomst divers samengesteld.

Voor SHIFFT gaat inclusiviteit over respect voor het individu. Alle individuele standpunten binnen onze organisatie hebben waarde en zijn een bijdrage aan de organisatiecultuur en de output. Dit uitgangspunt kan alleen bloeien in een veilige werkcultuur, waarin iedereen zijn of haar stem kan laten gelden. Om die veiligheid te bieden, werken we vanaf 2021 samen met een onafhankelijk vertrouwenspersoon met ervaring op het gebied van inclusiviteit en de werking daarvan in organisaties.

De ervaring die we opdoen wordt jaarlijks met bestuur en personeel geëvalueerd, onder leiding van een 'critical friend' vanuit PACT Utrecht.

Programma

In haar programma zoekt SHIFFT naar kruisbestuivingen om haar visie te verbreden.

Met ons werk op locatie bewegen we naar het publiek toe. Hiermee verlagen we drempels voor mogelijke eerste kennismakingen met dans.

Naast het participatietraject, bieden we ook workshops via de wijkcultuurhuizen ZIMIHC en Cultuur19, en aan het Creative College. We hebben al goede ervaringen, onder andere in de dansproductie *Sum of us* (2020), waarin dansers met een fysieke beperking samenwerkten met professioneel getrainde dansers. Deze lijn krijgt in 2021-2024 een vervolg. Een van de locatieduetten wordt gedanst door twee dansers met een fysieke beperking:

Annemieke Mooij en Redouan Ait Chit (winnaar Zwaan 2019).

Het Landelijk Kenniscentrum Amateurkunst (LKCA) betreft SHIFFT actief in de ontwikkelingen van actiepunten vanuit de Agenda Inclusieve Podiumkunsten, die SHIFFT heeft mede-ondertekend.

Publiek

SHIFFT wil nieuwe publieksgroepen beter leren kennen door mensen kennis te laten maken met de verschillende manieren waarop je dans kunt beleven. Daarom wordt ShifttOPEN ook georganiseerd in de wijken waar de participatietrajecten lopen. Bij deze open studio's staat de nieuwsgierigheid naar elkaar centraal, alleen vanuit die houding kunnen we elkaar inspireren. Alle theaters waar SHIFFT speelt, zijn rolstoelvriendelijk en waar nodig houden we rekening met aanpassingen voor publiek met beperkingen.

Dit wordt herkenbaar doorgevoerd in de marketinguitingen. In 2021 starten we een onderzoek naar hoe we onze website en publiciteitsuitingen toegankelijker kunnen maken voor mensen met een beperking.

Partners

De partners waarmee samengewerkt wordt in de komende periode zijn zorgvuldig gekozen en passen bij de manier van werken van SHIFFT. We werken alleen met partners waar inclusiviteit en diversiteit hoog op de agenda staan.

De evaluaties van SHIFFT onder leiding van de critical friend delen we ook met onze partners en de theaters. Met elkaar formuleren we waar we staan en wat de gezamenlijke werkpunten zijn. Inclusiviteit en diversiteit zijn nooit af.

11.3 Governance Code Cultuur

Het bestuur hanteert de Governance Code Cultuur en evalueert die jaarlijks met de directie, waarna een verantwoording en uitleg worden opgenomen in het online jaarverslag.

Het onafhankelijke bestuur van SHIFFT is belangeloos eindverantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering hiervan.

Het bestuur adviseert, controleert en sanctioneert de directie, die het beleid uitzet en uitvoert. Er is een bestuurs- en directiereglement. De (neven)functies van bestuursleden worden onderling bevraagd op belangenverstrengeling en vermeld in een bijlage bij het jaarverslag. Het bestuursprofiel wordt bij elk aftreden aangescherpt zodat duidelijk is over welke deskundigheid het nieuwe lid, dat openbaar wordt geworven, moet beschikken.

Een van de randvoorwaarden voor een goede en veilige werkomgeving is de interne gedrags- en integriteitscode die in 2020 wordt opgesteld.

SHIFFT past alle principes uit de Governance Code Cultuur toe.

11.4 Duurzaamheid

SHIFFT streeft duurzaamheid na. Materialen voor techniek of decor worden zoveel mogelijk geleend of gehuurd, en andersom stellen wij onze spullen ter beschikking aan derden.

We werken met energiebesparende lichtplannen en LED-licht, recyclen en werken toe naar zero-waste marketing. Hiervoor ontwikkelen we testcases in samenwerking met de theaters. Tijdens repetitie-processen en tournees reist iedereen met de trein en wordt er vegetarisch gegeten. In het kader van artistieke en personele duurzaamheid houden we succesvol gemaakte producties op het repertoire, met het oog op de toekomst.

Dit repertoire kan vaak in korte tijd worden hernomen: door de goede arbeidsrelaties en werksfeer zijn de casts waarmee we werken betrokken en loyaal.

12 Tot slot

Vol enthousiasme hebben we de afgelopen drie jaar gewerkt aan de opbouw van SHIFFT, en onze producties gedeeld met ons eerste eigen publiek. We hebben het juiste team gevonden, en ons publiek enthousiast ontvangen en ontmoet. We zijn pioniers van een nieuwe generatie, klaar om de dans naar een volgend niveau te tillen door ontmoeting, uitwisseling en onze open houding naar onze omgeving.

We kijken met enthousiasme uit naar de toekomst en hebben een tomeloze energie om onze toekomstige plannen te realiseren.

SH!FT

Performing Arts
Utrecht